

TÄHEKE

NR. 5

ISSN 0134-2266

1986

Rahuläkitus

Niisuguse pealkirja panid omatehtud raamatukesele Ameerika linna Minneapolise ühe kooli õpilased. «Andke see edasi meievanustele Nõukogude lastele,» palusid nad. Et raamatu autorid esimeses, teises ja kolmandas klassis käivad (Ameerikas kutsutakse seda lasteaiaks!), tõingi kingituse «Tähekesse» lugejatele. Mis seal siis kirjas on!

«Rahu, see on: tervis, sõprus, mängud, kodu, ema, isa, vanaema.

See on kõige tähtsam asi kogu maailmas.

See on kosmos ilma pommideta.

See on inimeste õnn.»

Väikesed raamatutegijad palusid mõned read kirjutada oma kooli vanematel õpilastel.

«Kuula. Vaata. Pane tähele. Tunne. Mida? Seda, et inimeste südames tärkab rahunägu, mis tahab kasvada võimsaks puuks. Rahu tähendab maailma noorte sõprusringi, koostööd ning naeratusi raketite ja vihkamise asemel.

Päike, tuul, linnulaul, lilled — see on rahu nägu.

Me peame igaveseks hävitama sõja. Meie ja kõik maailma lapsed üheskoos. Ja peame tegema seda kohe, enne kui on hilja.

Rahu, see tähendab: lõpetagem pommide, raketite, kahurite ja teiste relvade tootmine.

Igäüks saab maailma pisut paremaks teha. Kas või sellega, et ütleb: minu hääl toetab rahu.

Lapsed ei vaja sõda. Saadame parem lendu rahutuvid.»

«Lõpp sõdadele!» on kirjutatud raamatu viimasele leheküljele. Väikesed kunstnikud on joonistanud mõned pildid: päikese, lilled, rahutuvid, maakera lillepärjaga, inimese, kes hoiab ja kaitseb rahu ning elu.

«Kui meie president ka nii mõtleks,» ütlesid selle kooli õpetajad. Nad olid mures, et valitsus üha rohkem raha relvade valmistamiseks ja järjest vähem koolide tarbeks annab.

«See raamat on kingitus sõpradele!» hõikas käharpäine neegripoiss Bob meile uksele järele.

JUTA RENZER

Matkasellid

«Ema, me läheme matkama! Tee mulle, palun, mõned võileivad, noh, umbes kümme tükki, väljas läheb kõht kangesti tühjaks. Ja plekk-kruusi on vaja. No kuhu mu vanad tennised kadunud on!» tormab Janika majas ringi.

See pole esimene kord, kui kolmas klass matkale asutab. Vastse-Kuuste 8-kl. Kooli õpilased armastavad matkata. On kombeks, et sügise, talve ja kevade saabumist tervitab kogu koolipere matkaga. Vanemate klasside poiste ja tüdrukute vaheajapäevad möödavad tihti pikematel rännakutel. Eelmisel aastal jõudsid Vastse-Kuuste kooli rännumehed kogu Karakumi kõrbe. Tähelestatel tuleb esialgu koduümbruse metsades-mägedes sitkust koguda.

«Vasak-parem, vasak-parem, ikka taktis astu . . .» võtab Egge lauluotsa üles, kui märkab, et matkasellide samm tõntsiks hakkab jääma. Lõbus marsilaul on parim rohi väsimuse peletamiseks. Samm saab pikemaks, tuju erksamaks. «Kõige põnevamad on orienteerumislauapäevakud», arva-

Pildistanud VIILJAR TOOMES

vad Janika ja Marjana. Orienteerumismatkal on vaja välemaid jalgu, taiplikkust, osavust. Siis pole aega loodust fähele panna ega laulu lüüa. Orienteerumismatk on võistlusmatk. Liigutakse kaardi järgi. Orienteerumiskaart on muidu nagu tavaline maakaart, aga sinna pole ühtegi kohanime märgitud. Kaardi lugemise teevad lihtsamaks leppevärvused. Höredat metsa tähistatakse valge värviga, paksu metsa —

tumerohelisega. Lage maa on kollane. Võistkondadel tuleb läbida kaardile ringikestega märgitud kontrollpunktid. «Kontrollpunktides antakse põnevaid ülesandeid,» jutustavad Marius ja Annika. «Tuleb näiteks otsida seeni ja neid tunda. Laulda üheskoos või luuletus välja mõelda.» Mäng lõpeb metsalagendikul kuuma tee ja võileivadega. «Metsas eksida me ei karda,» on Annika kindel. «Kui ilma-

kaari tunned, leiad kodutee ikka üles. Suured männid on head abimehed. Lõuna pool kasvab neil lopsakamalt oksid kui põhja suunas. Ka sipelgad teevad pesa puu päikesepoolsesse külge.» Neid tarkusi õpeti loodusõpetuse tunnis. Metsas sai igaüks loetule kinnitust. Huvitav oli õppekäik sohu. Selgeks said paljud sootaimed. Puude vahel nähti metskitse lippamas. Mättatupsu peale oli end rõngasse kerinud rästik. Tasa hiilisid lapsed siki-sakilise seljamustriga roomajat vaatama. Piilusid korra ja astusid jälle kärmesti eemale. Rästikut tülitada ei maksa. Pärast seda retke kirjutati tunnitöö sootaimedest ja seal elavatest loomadest. Seekord klassis «unistajaid», naabri vihkusse piilujaid ei olnud. Sullepead krabisesid paberil in-nukalt. Klassipäevikusse sai pikk rida «viisi». Suur kevad akna taga teeb tunnis istujate meeled ärevaks. Paneb pingis nihelema ja igatsusega õue poole pilke heitma. Mõtted uitavad juba suveradadel. Matkasellid kibelevad seljakotte pakkima.

EDA ALLIKMAA

Kevade tulek

AIVAR POHLAK

Talvetaadi uksele
kena kevad kopib,
päiksekiirerehaga
lumelaigud nopib.
Varsti voolavad kõik veed,
vulisevad ojad,
pajuoksal sünnivad
pajukassipojad.

Illustreerinud EVI VALDOV

Park

VIIVI LUIK

Kui lumi on läinud
ja vilistab kuldnokk,
siis ilmuvad parki
lapsed ja koerad.

Maad kraabivad faksid
ning palli toob bulldog
ja kühvlid isukalt
liivasse poevad.

Siin üles võib ütelda
autode margid,
siin päikegi mõnikord
paitab nägu.

Üks asi teeb ometi
muret siin pargis,—
siit puuduvad öökull,
kotkas ja kägu.

Need elavad sääl, kus on
huiked ning kajad
ja pimedad varjud
ning pimestav sära.

Ja olgu, et parkigi
trügivad majad,
on olemas ikka ka
imede värav.

Õhtu

Aken siniseks muutub,
kevad on meie õues.
Koputab vastu ruutu,
elab ja tuksub põues.

Räägib, et igavesti
meeles pidada tuleb
sinist õhtut, mis kestis,
kuni süüdati tuled.

Ime

On mitut tõugu puid,
on vahtrad, pärnad, paplid.
Neil pikki talvekuid
paks lumi juuri kattis.

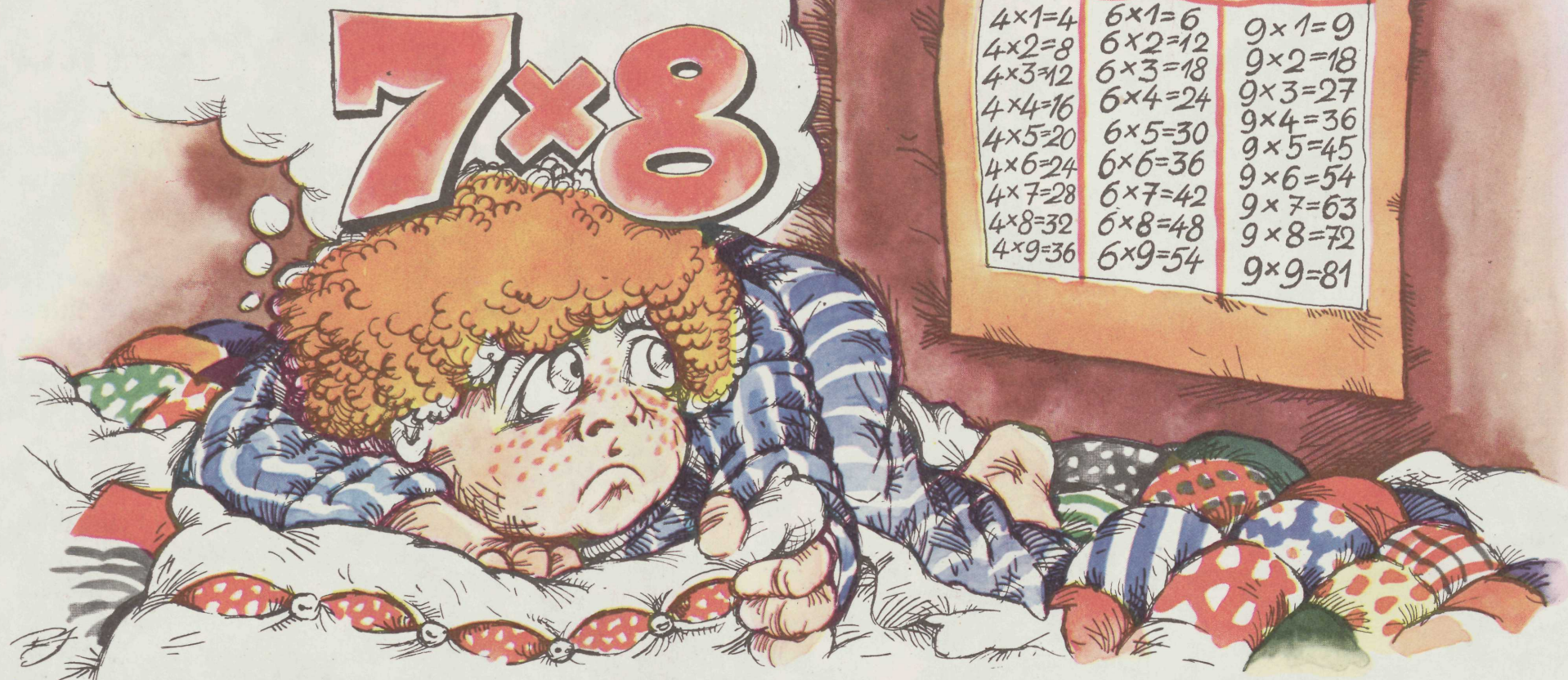
Kuid külmetanud muld
neid ometigi toitis.
Kas nägid juba tuld,
mis täna taevas loitis?

Kas nägid, et üks kiir
puid-pöösaid soojalt paitas
ja säält, kus lumepiir,
ta kõik nad üles aitas!

Ta kutsus kevadkuid
ja ütles nende nimed.
Nüüd mine vaata puid,
kui tahad näha imet!

«Tom saab meil jälle matemaatikas kolme ja sellegi hinnaalandusega. Kas sa tead, Tom, mida see tähendab?»

Tom noogutas, ehkki ei teadnud. Ta kartis, et kui ta oma teadmatust tunnistab, võib õpetaja kolme veel kaheks muuta.

«Sul tuleb korrutustabel lõpuks ometi selgeks õppida, muidu saad järgmine kord kahe,» lisas õpetaja.

«Jälle kolm!» imestas kodus õde. «Miks?» Tema ise oli ainult viitega harjunud.

«Mul ei ole korrutustabel peas!»

Õde hakkas kohe tegutsema. Ta meisterdas suure korrutustabeli ja riputas selle venna voodi kohale.

«Nii kui tuppa tuled või hommikul üles ärkad, olgu sul esimene asi tabelit silmitseda!»

Möödus päev, möödus teine. «Teistel lastel on voodite kohal

koerte ja kasside pildid, mõnel isegi automudelid, minul aga see vastik tabel,» haletses Tom ennast.

Neljandal päeval olid Tomil aga peaaegu kõik korrutused peas, ainult $9 \cdot 9$ ja $7 \cdot 8$ veel mitte.

«Sa pead piltlikult ette kujutama, kuidas meeles pidada, et $9 \cdot 9$ on 81. Sa oled praegu kaheksa aastane ja ühe aasta pärast saad üheksaseks,» ütles õde.

«Tõesti lihtne,» arvas Tom, «aga kui ma olen juba üheksa aastane, siis ajan ikka sassi!»

«Siis on õige vastus sul juba pealuu sisse kulunud,» kinnitas õde. Jäi veel see kõige raskem — $7 \cdot 8 = 56$

«Kui ma selle ka selgeks saan, siis võin hakata viisi saama, isegi kuusi, kuid neid ju ei panda,» mõtles Tom. Samas ta märkas, et viis ja kuus kõrvuti andsid 56.

«Viis ja kuus! Ongi selge!» hõiskas ta.

Rikas laps

«Sa oled rikas laps,» ütles vanaema Enekesele. Ta tahtis midagi veel lisada, kuid ei jõudnud, sest Eneke pistis vahele: «Ma olen väga rikas! Mul on palju raha. Mul on kakssada kaks kopikat, vot!» Eneke teadis seda täpselt, sest alles eile oli ta oma rahakassa lüugikese lahti teinud ja kopikad üle lugenud.

«Ah kohe kakssada kaks kopikat!» imestas vanaema. «Kust sa nii palju raha said?»

«Korjasin, noh!»

«Millal siis?» küsis vanaema.

«Eluaeg olen korjanud.»

«Kust kohast?» tahtis vanaema teada.

«Ema lubab mulle kõik ühekopikalised rahad, mis ma poest tagasi saan!» seletas Eneke.

«Ja nüüd on sul siis juba kakssada kopikat!»

«Kakssada kaks,» täpsustas Eneke.

«Siis oled sa küll hästi palju jõudnud korjata!» imestas vanaema jälle. «Ikka kopikahaaval korjatud.»

«Ega muidu nii palju poleks, aga kui ma üleile poes käisin, palusin kassatädi, et ta annaks mulle tagasi ainult ühekopikalised rahad.»

«Ah kohe nii palusid!» ei jõudnud vanaema ära imestada.

«Ja nüüd on sul siis kakssada ja kaks kopikat? Kas sa tead ka, kui palju see rublades teeb?»

«Ei tea. Ma ei oska rublasid arvutada. Ma arvutan ikka kopikatega,» ütles Eneke.

«Kakssada kaks kopikat teeb kaks rubla ja kaks kopikat,» ütles vanaema.

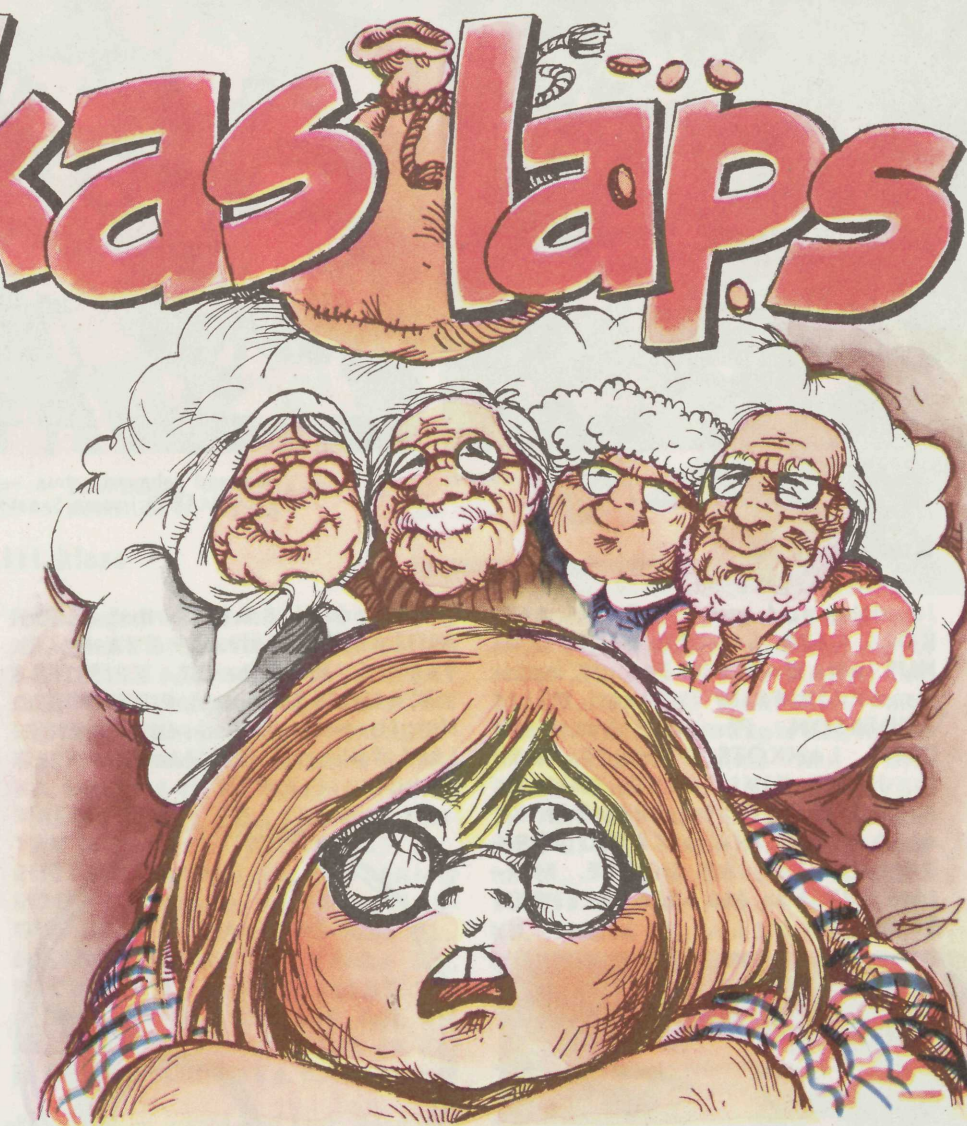
«Siis ma olen veel rikkam!» rõõmustas Eneke.

«Ei raha veel kedagi rikkaks tee,» jätkas vanaema nüüd oma poolelijäänud juttu. «Rikas oled sa hoopis seepärast, et sul on ema, isa, kaks vanaema ja kaks vanaisa!»

Eneke jäi mõttesse.

Veidi aja pärast ütles ta: «Ema ja isa näen ma iga päev. Sind näen ülepäeviti. Vanaisa käib mind harva vaatamas.»

«Vanaisa käib öösel tööl ja päeval magab, seepärast kohtute

Illustreerinud RAIVO JÄRVI

harva,» ütles vanaema.

«Maa-vanaema ja maa-vanaisa näen hoopis harva,» kahetses Eneke.

«Seda armsam on ju kohtumine. Ja rikas laps oled sa just seepärast, et sul on kõik vanavanemad alles.»

«Millal me läheme maa-vanaema ja -vanaisa juurde?»

«Kui suvi tuleb. Aga ma arvan, et nad enne seda sõidavad ise sind vaatama.»

«Siis ma olen kohe miljonär!» ütles Eneke.

«Rebase pere» — joonistanud IVO REIMANN
Pärnu IX 8-kl. Kooli I klassist.

«Lapsed tahavad rahu» — joonistanud MARY-JANA
PAALMÄE Orissaare Sanatoorse Internaatkooli I klassist.

«Korstnapühkijad» — joonistanud KATTRI LIBERT
Pärnu IX 8-kl. Kooli I klassist.

Koolieelikud

Joonistajad: 4-aastased TIINA ALEKÖRS, KATRI SANDER, GERLI JAA-NUS ja KAISA HAGI Pärnust, 5-aas-tased KAIRIT LIIV Tallinnast, VALLI ANDERSON Pärnust, 6-aastased BRITT LANKOTS Pärnu 9. 8-kl. K., HEIKI KIVI, ARVO PALU ja ANDLA JÄRMUT Tornimäe 8-kl. K., ALLA KURITŠINA ja KAIDO PÖRK Viljandist, AIMAR HOOLE, MIR-JAM KIRSI ja MAARJA MEENBEK Röpina Kk.

Kirjutajad: PIIA AIA Tartust, ELTON KULLAMÄE Pölvast, EVA-HELEN TALVIK Järva-Jaanist, KRISTIINA LOTAMÖIS Tallinnast, PIRET PEEBO Kingissepast, 7-aastased MARILIN LIIV Tallinnast ja EVA TAMMELO Tartust.

«Mulle maitsevad banaanid» — joonistanud
KATI KIIL Tallinna 46. Keskkooli I klassist.

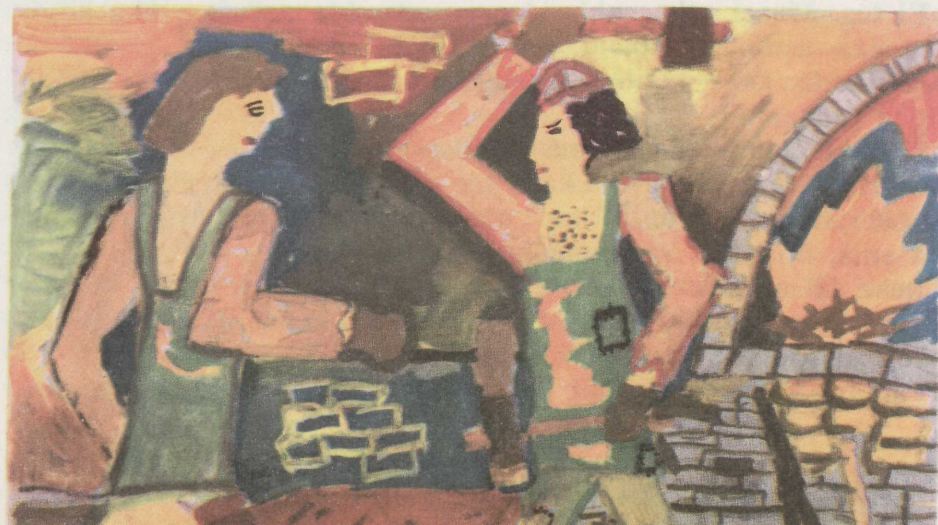
«Sepikojas» — joonistanud JAANUS TEHVER
Tallinna 55. Keskkooli III klassist.

«Tähekeses» eriauhinna saab ANTRA
KRUMINA Läti NSV-st.

I klass

Joonistajad: ENEKEN HELILAIK ja PRIIT BOGDANOV Taebla Kk., JANAR ILVES Puhja Kk., INDREK MARTOJA Eiva Kk., KATTRI LIBERT, IVO REIMANN ja JANAR PUURAM Pärnu 9. 8-kl. K., JANEK JAROS-LAVSKI Värska Kk., JAANA OKS, SIGRID KAROTAMM ja MARET SA-RAPUU Kil.-Nõmme Kk., ASMO VILLAK ja KATI KIIL Tallinna 46. Kk., MOONIKA ROSME Paide 1. Kk., MARY-JANA PAALMÄE Orissaare SIK, MERIT SANDER Tornimäe 8-kl. K., MOONIKA TEMPEL Türi Kk., RALF LÖÖKE, RISTE KESK-PAIK ja HELEN KALJULÄTE Tal-linna 7. Kk.,

Kirjutajad: KADRI PREDE, KATI VAPPER ja ANDRI PEDAK Tall. 42. Kk., RAHEL TAMM ja OLIVER ESKO Tartu 2. Kk., SILJA HELIST-VEE Pala 8-kl. K., TOMMY SEPP Valga 1. Kk., KULDAR LAAR Röpina Kk., OLIVER TOMINGAS ja TA-NEL BERGMANN Vändra Kk., ME-RYL DIKKER ja LAURI EIDERMANN Paide 1. Kk., ERIK RÜÜTEL Tall. 3. Kk., KAIRI RAPPU Adavere 8-kl. K., ANDRES SCHKIPEROV Pai-de 3. Kk., MARIANNE KÜTT Varstu Kk., MARTIN PÄRN Kingissepa 2. Kk., CERLIN PESTI Kil.-Nõmme Kk., ja MARI HIEMÄE Tartu 12. Kk.

«Suvel» — joonistanud JANA ÄBERT
Pärnu Pioneirimajast (IIkl.).

«Võimlejad» — joonistanud LELET ARRO
Kingissepa Pioneirimajast (IIIkl.).

«Turg» — joonistanud AHTO AAREMÄE
Tallinna 46. Keskkooli III klassist.

II klass

Joonistajad: ANU JUURMA, KADI RAUDSEPP, ELERIN UIBU ja TÖNU LOOSAAR Pärnu 2. Kk., MARITA PRUUL ja KARIN SEPP Tornimäe 8-kl. K., ANNELI PÖDER Kingissepa PM, ANDRY KINGO ja MARTIN ESLON Tall. 46. Kk., JANA ÄBERT ja INGRID SOOVİK Pärnu PM, SIRET SIDRON Lehtse 8-kl. K., MARGUS ALTOA Pärnu 9. 8-kl. K., MATI KAARE Palivere EIK, ELLI LILLE Kil.-Nõmme Kk., JAANA ORION Võru PM, PRIIT SIMSON Elva Kk., KRISTJAN ALUOJA Türi Kk.

Kirjutajad: PILLE URBAS ja KRISTINA VIRRO Tartu 2. Kk., RAUNO TEESALU Tartu 10. Kk., KERSTI RIST Tall. 42. Kk., RENE KELDO, TOOMAS PÕLDOJA ja KRISTJAN VORST Rannu 8-kl. K., EVALI MÜLTS Paide 3. Kk., AIVI PAJULA Paide 1. Kk., TAIVO ORG Valga 1. Kk., KRISTI KEEVALLIK Väina 8-kl. K., KRISTIN RAUDVEE Rakvere 3. Kk., KERLI NILP Haaps. 8-kl. K., HENNI KÄRNER ja KRISTJAN LAURITS Tartu 12. Kk., GEORG MERIOJA Ülenurme Kk., ELLIKE HÜTT Orissaare Kk., ANTS TÕNISSON ja KÜLLI TÄHT Kil.-Nõmme Kk. ja KERTU-PIRGIT RUUS Tall. 7. Kk.

«Tahab plehku pista!» — joonistanud JANEK JAROSLAVSKI Võrska Keskkooli I klassist.

III klass

Joonistajad: LIIS REBANE Tall. 7. Kk., MARIINA TIIDOR Saduküla 8-kl. K., KARIN KORY ja LELET ARRO Kingissepa PM, JAANIKA LITVINENKO ja JELENA MALTSEVA Kil.-Nõmme Kk., MARJU ENNIKA Lehtse 8-kl. K., KALMAR LEINVALD Palivere EIK, JAANUS TEHYER ja NILS KROON Tall. 55. Kk., ENE PRANGLI Pärnu 6. Kk., TARMO ROOS Tall. Pioneeride Palee, MARGUS LEET ja ANNI IRS Elva Kk., MARKO DOLGOŠEV Võrska Kk., RAGNE PENT ja AGE ALLAS Võru PM, AHTO AAREMÄE Tall. 46. Kk., TOOMAS IDNURM Tall. 49. Kk. ja JELENA TŠERVOVA K.-Järve PM.

«Pesupäev» — joonistanud KADI RAUDSEPP Pärnu 2. Keskkooli II klassist.

Kirjutajad: MALLE REMMEL Jüri Kk., JUULA SALMAR ja ANDRUS LUMI Paide 3. Kk., TIINA RAUK Tall. 32. Kk., RANNO KARPELIN Valga 1. Kk., PIRET EHIN Rapla Kk., MERILIN KERSON Lihula Kk., PRIIT VARE Pärnu 4. Kk., TUULIKE KIVESTU Türi Kk., MAREK RAUK Kingissepa 2. Kk., MARIKA OPER Varsu Kk., SIGRID KITTUS ja ANDRES TUPITS Jõgeva 1. Kk., PIIA PALGE Kil.-Nõmme Kk., MATIS MILJAN ja MÄRTEN PADU Tartu 2. Kk., REET TÖRNO Tall. 42. Kk. ja KAI LIIVA Tall. 55. Kk.

«Lillelisel aasal» — joonistanud RAGNE PENT Võru Pioneerimaja kunstiringist (IIIkl.).

Vanaema vaarikakauss

HELJU RAMMO

Väike Viiu mängis aias liivakastis. Ta oli nii agaralt ametis, et ei pannud täheleegi, kuidas vanaema läks, suur valge kauss käes, vaarikaid noppima. Marjad lausa punetasid varte küljes. Ja neist kõige küpsemad tuli ära korjata ja moosiks keeta.

Niisiis korjaski vanaema oma suure valge kausi kuhjaga vaarikaid täis. Seejärel viis ta marjad tuppa lauale ja loputas keedupoti puhtaks. Aga kapist suhkrukotti otsides küüsis ta äkitselt... matsutamist! Vanaema pööras end kärmesti ringi. Ei, kõrvad ei petnud teda. Laua taga istus Viiu ja nosis kausist vaarikaid.

«Kuule, mine siit jalamaid aeda põõsaste alla ja söö seal nõnda palju kui tahad!» pahandas vanaema.

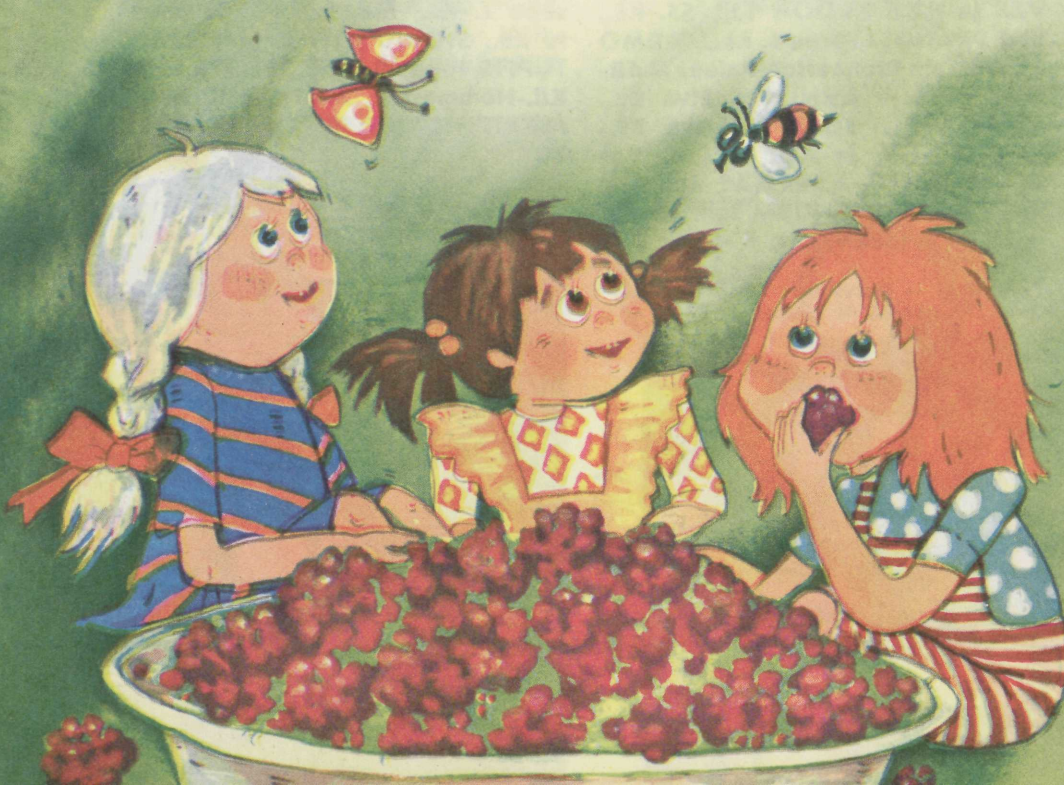
Viiu tõusiski püsti ja vanaema jätkas rahumeeli oma toimetamisi. Aga kui tuli aeg laua pealt vaarikakaussi võtta, tegi vanaema suured-suured silmad. Sest võtta polnud enam midagi. Ei kaussi ega vaarikaid.

Et kausid ise ära ei lenda, tõttas vanaema aeda seda lugu uurima. Ta leidis oma Viiu vaarikapõõsaste alt, naabri Kadi ja Kati seltsiks. Kõik kolm istusid vaarika-kausi ümber kui linnupojukesed ja maiustasid usinalt.

«Kas te tõesti... kogu mu kausitäie olete ära söönud?» ehmus vanaema.

«Aga sa ise käskisid aeda põõsaste alla minna ja seal süüa,» tuletas sedamaid väike Viiu meelde.

«Aitäh!» tänasid Kadi ja Kati kooris kaasa.

Jalutuskäik

HELJU RAMMO

Väike Viiu sai endale koerakutsika. Üleni musta ja karvase. Jumbu nimi. Ja nüüd läksid vanaema, Viiu ja Jumbu metsa kõndima. Päev oli imekena. Päike säras. Kõik ümberringi õitses ja haljendas. Herilased ja mesilased sumisesid. Liblikad lendasid. Ja sipelgad sibasid.

Vanaema ja Viiu kõndisid aina kaugemale. Ning Jumbu vudis nendega vapralt kaasa. Vahetevahel kukkus ta küll pikali, nagu seda juhtub kõigiga, kes alles käima õpivad. Aga Jumbu tõusis kohe oma neljale jalale ja vudis jälle mööda metsarada teistega ühes. Kuid äkki jäi kutsikas seisma ja pistis kraapima. Nõnda ägedalt kohe, et rohu- ja samblatutid lendasid kõrges kaares laiali.

«Ei tea, mida ta otsib?» küsis Viiu.

«Vaatame,» vastas vanaema. «Koertel on hea nina, ehk leiabki midagi.»

«Järsku kulda,» pakkus Viiu kelmikalt.

«Võib-olla koguni rahapaja,» lausus vanaema lõbusalt.

Seks ajaks oli Jumbu jõudnud kraapida juba päris sügava augu. Ja siis... siis sättis ta end sinna kenasti kerra ja jäi magama. «Vaeneke väsis ja tegi endale pesa,» arvas vanaema.

«Keset metsa!» imestas Viiu.

Sellelgi oligi nende kolme jalutuskäik lõppenud. Päev oli endiselt imekena. Päike säras. Kõik ümberringi õitses ja haljendas. Herilased ja mesilased sumisesid. Liblikad lendasid. Ja sipelgad sibasid.

Jälle hakkab peale

Vassili Birjukovi muinasjutu ainetel
JAAN RANNAP

Osalised:

Hamstriema

Hamstripoeg

Jänes Pikk-kõrv, õpetaja metsakoolis

Hamstripoeg tuleb koolist, kangesti turris ja tusane.

Hamstriema: Pojuke! Miks sa nii tusane oled!

Kes su tuju nõnda ära rikkus!

Hamstripoeg: Kes, kes! Eks ikka tema.

Hamstriema: Kes tema?

Hamstripoeg: Õpetaja, kes muu.

Hamstriema: Helde aeg! Mis ta siis tegi!

Hamstripoeg: Kiusas mind.

Hamstriema: Taevake! Kuidas ta sind kiusas!

Hamstripoeg: Kuidas kiusas, kuidas kiusas. Elada ei lase. Rahu ei anna. Norib kogu aeg.

Hamstriema: Siis on küll paha lugu. Tuleb mul vist koos sinuga õpetaja jutule minna.

Metsakool. Pikk-kõrv kirjutab tahvlile.

Pikk-kõrv: Nii. Üks pluss üks võrdub ... Kaks pluss kaks võrdub ...

Tulevad hamstriema ja hamstripoeg.

Hamstriema: Tere!

Pikk-kõrv: Tere!

Hamstriema: Mul oleks õpetajale vähe asja.

Näe, poeg kaebab ...

Pikk-kõrv: Mida ta siis kaebab!

Hamstriema: Kaebab, et tehakse liiga. Et elada ei lasta. Et rahu ei anta.

Pikk-kõrv: Noo! Kes talle siis rahu ei anna!

Hamstriema: Eks teie ikka.

Pikk-kõrv (imestades): Mina!

Hamstriema: Nii ta räägib. Et muudkui kiusate.

Pikk-kõrv: Aga ta ei taha ju sugugi õppida!

(Hamstripojale) No-noo, tule, tule lähemale! (Osutab tahvlile): Kui palju on kaks pluss kaks!

Hamstripoeg (nutuselt): Näed nüüd, emm! Kas ma ei rääkinud! Jälle hakkab peale! Hüüü! (pistab uluma).

Illustreerinud PIRET SELBERG

$2+2=$

?

$2-1=$

$1+3$

?

$1+1=$

3

KASTEHEIN

Kastehein on tavaline heinamaa, karjamaa, teeääre ja õuemuru taim. Kastehein on kõrreline. Kõrreliste liike on väga palju, Eestis on neid sada viiskümmend. Mõned kõrreliste liigid on omavahel nii sarnased, et nende eraldamine on eriteadlaselegi suur töö. Teistest õistaimedest eristab kõrrelisi aga iga lapski.

Kõrreliste vars on kõrs. Kõrs koosneb sõlmedest ja sõlmevahedest. Sõlmevahed on seest õõnsad torud, sõlmed aga paksendid, mis muudavad torud tugevamaks. Lehed algavad tupekujuliselt kõrre sõlmkohast ja kasvavad edasi pika kitsa lehelabana. Juured on narmasjuured. Paljudel kõrrelistel on ka maapeal-

sed või maa-alused võsundid, mille abil nad levivad kiiresti ümbritsevatele aladele.

Suvel, kui teeserval ja niidul õitseb mitmeid taimi, märkad sa ikka härjasilma valget, kellukese sinist või tulika kollast. Nende värvide seas jäävad kõrreliste õisikute tagasihoidlikud hallikaslilled või -roheli-

sed toonid vahel märkamata. Kõrreliste on tuultolmlejad, sellepärast ei ole vaja neil putukaid ligimeelitavaid uhkeid õisi.

Kõrreliste õied on taimeliikide arengu käigus teiste õistaimede õitest hoopis erinevaks muutunud. Roheliste tupplehtede ja eredavärviliste kroonlehtede asemel on neil rohkad kiletaolised sise- ja välissõklad. Õied on koondunud liitõisikutesse. See tähendab, et ühe varre küljes on lühemate või pikemate raagude otsas koos palju õisi. Kasteheina õisikuid nimetatakse pööristeks. Ka selliste tagasihoidlike õitega taimed on ilusad. Neid peab ainult lähedalt vaatama. Või vaatama nii, et paistaks palju taimi korraga. Kui kergesti õrn suvetuul neid liikuma paneb! Kui jooksed läbi kasteheina, paitavad nad su paljaid sääri. Kui õhtul tuleb kaste maha, jäävad kastepiisad õrnade pööriste külge rippuma ning muudavad need nagu hõbedasteks haldjarüudeks. Sellest on need taimed saanud oma eestikeelse nime — kastehein.

Kasteheina liike on Eestis kuus. Kaks neist — kollane ja mägikastehein — esinevad väga harva, ülejäänud neli on tavalised ja kasvavad peaaegu kõikjal, kus kasvab rohttaimi.

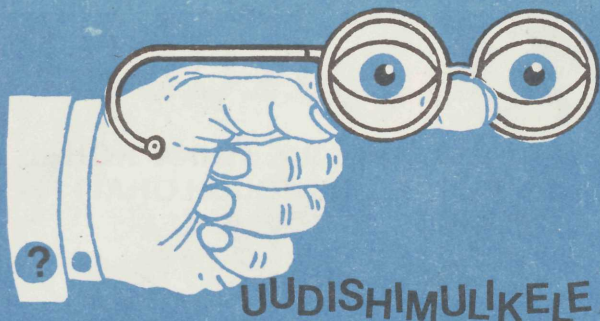
Kõige suurem ja tugevam kasteheintest on suur kastehein. See võib kasvada kuni poolteise meetri kõrguseks. Teised kasteheinad on madalakasvulised ja õrnad taimed. Nende kõrgus ulatub viieteist sentimeetrist poole meetrini.

Harilik kastehein on vähenõudlik. See taim kasvab liivastel kehvel muldadel, kuivematel niitudel, metsasihtidel, teeäärtel ja jäätmaadel. Harilik kastehein on ka hea murutaim, sest talub hästi tallamist.

Pildistanud ALAR TATSI

LAIMI TRUUS

UUDISHIMULIKELE

KUI VANA ON AUTO!

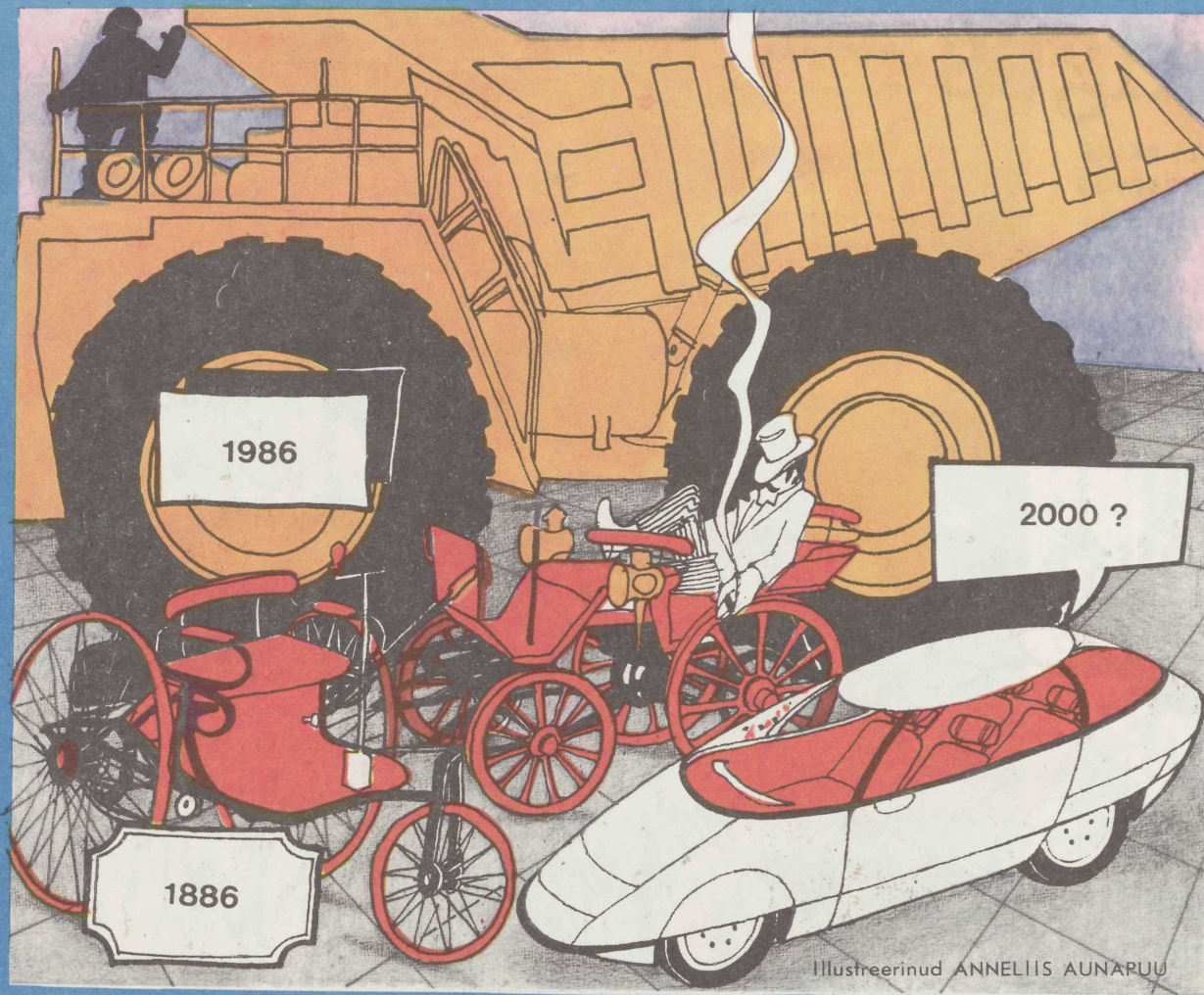
Autoasjandust loetakse sada aastat vanaks. 1886. aastal proovisid Saksamaal edukalt mootori jõul liikuvaid sõidukeid leidurid Karl Benz ja Gottlieb Daimler.

Proovisõidud olid lühiajalised ja toimusid sõidukikuuri läheduses — rikke puhul oli hõlbust sõiduriista tagant lükates koju tuua. Tol ajal ei uskunud paljud, et «autobiilidest» (sõna «auto» tähendab kreeka keeles «ise» ja sõna «mobilis» ladina keeles «liikuv») asjalik sõiduvahend võiks kujuneda.

Leiduri naine Berta Benz otsustas koos poegade Eugeni ja Richardiga 1888. aasta augustis näidata, et nende sõiduk peab vastu 100-kilomeetrise teekonna vanaema juurde. Kuigi väikesi vipurusi oli reisil kuhjaga, tuli vapper kolmik kavafsetuga toime. Esimene reis automobiiliga oli teoks saanud.

KUS TEHAKSE KÕIGE SUUREMAD AUTOD!

Nõukogudemaa kõige suuremad autod tehakse Valgevenes. Kümne aasta eest võis suurim kallur BelAZ oma turjale võtta 75-tonnise koorma, viis aastat tagasi ehitatu 110-tonnise ning nüüd tehakse juba 180-tonniseidki. Ühe sõiduga teeb see kahekorruselise maja kõrgune mürakas 15 kuni 30 tänavale sõitma mahtuva väiksema velle töö. Selliseid suuri autosid sa tänaval sõitmas ei näe. BelAZid on ehitatud kaevanduste tarbeks. Insenerid arutavad juba kallureid, mis võivad vedada 220 ja enamgi tonni.

Illustreerinud ANNELIIS AUNARUU

MISSUGUNE ON AUTO AASTAL 2000!

Kui sa oled poiss ega ole vähemalt üht vihikut autosid täis joonistanud, ühtki plastiliinist autot voolinud, ealeski mõnd valmis mudelit uudishimust lammutanud ega puust või metallist omatehtut veerema pannud, siis automeest sinust ei tule.

Täismehed-autoehitajad teevad kõike ülalöeldut. Nende autopildid on suured ja värvikad, plastiliini või kipsiga kaetud mudelid nagu päris. Nad uurivad üksikasjalikult, kuidas on ehitatud teiste tehaste kõige uuemad autod

ning teevad lõpuks valmis oma esimese, mis ise sõidab.

Tulevikuauto munajas kere tundub meie silmale veel harjumatu. 2000. aasta auto kujuni viis suure hulga tarkade inimeste aastaid kestnud töö. See auto tuleb igas suhtes parem kui täna tehtav. 2010. aasta oma ületab seda omakorda. Seda kõike nimetatakse edasiminekuks ehk progressiks. Et see kestaks, jätkugu autosid joonistavaid poisse.

Lehekülje koostas MARGUS KUUSE

Algus

KERSTI
MERILAAS

Illustreerinud PIRET NIINEPUU

OLI PÄIKE
JA TAEVAS
JA TUUL,
OLI OKS JA OKSAL ÜKS LIND
JA SAMAS KA TEINE JA SIIS
TUHAT LINDU
TUHANDEL PUUL.

JA TUUL SAI TIIBU TÄIS,
JA LAOTUS LAULU TÄIS.

Kübar

MIS SEAL HÖLJUB LINNA KOHAL,
TÕUSEB, VAJUB TUULELOHAL!
UHKE KÜBAR HÖLJUB SEAL,
LINDID TAGA, LILLED PEAL.

OI KÜBARAT, KÜBARAT
AT-TAT-TAA!
KÜBARAT KÄTTE EI SAA.

JUBA SÜDALINNAST TAANDUB,
LOODAME, ET TOOMPEAL MAANDUB.
KUID EI JUHTU SEDASI
JA KÜBAR LENDAB EDASI.

OI KÜBARAT, KÜBARAT
AT-TAT-TAA!
KÜBARAT KÄTTE EI SAA.

VAATA, OLEVISTE TIPPU
JÄI NÜÜD SERVAPIDI RIPPU!
AGA PAISUV PUHANG SIIS
VÄLJA MERELE TA VIIS.

OI KÜBARAT, KÜBARAT
AT-TAT-TAA!
KÜBARAT KÄTTE EI SAA.

NII SEE KÜBAR, TUULE KANDA,
JÕUAB VIIMAKS SOOME RANDA.
LAPS, KES KÜBARATA JÄI,
NÜÜD KÖNDIMA PEAB PALJAPÄI.

OI KÜBARAT, KÜBARAT
AT-TAT-TAA!
KÜBARAT KÄTTE EI SAA.

KUHU JÄID
MURUEIDE
7 TÛTART!

KUI KIRJUTAD LASTE KÄES OLEVAD
ESEMED RUUDUSTIKKU, LEIAD ROO-
SADEST RUUTUDEST VEEL ÜHE ESE-
ME NIMETUSE. JAGA KÕIK 6 ESET
LASTE VAHEL ÕIGESTI.

KAS SA JUBA KIRJU-
TASID RUUTUDESSE
KÕIK, MIDA SA MINU
ÜMBER NÄED? MAA-
LISIN OMA PILDI JUST
NENDES VÄRVITOO-
NIDES.

1				H	A	L	L					
2					L	I	L	L	A			
3				V	A	L	G	E				
4					K	O	L	L	A	N	E	
5					L	I	L	L	A			
6			B			P	U	N	A	N	E	
7					R	O	H	E	L	I	N	E
8						P	U	N	A	N	E	
9					S	I	N	I	N	E		
10							P	R	U	U	N	

Joonistanud ELLE TIKERPÄE

ORANŽIDEST RUUTUDEST LEIAD TURIS-
MIREISI KORRALDAVA ASUTUSE NIME-
TUSE.

1									
2									
3									
4									
5									

ELKÜ Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lasteajakiri «Täheke» nr. 5
1986. Ajakiri asutatud jaanuaris 1960. Ilmub kord kuus. EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse
aadress: Tallinn 200 107, Pärnu mnt. 67-a. Toimetus käsikirju ei tagasta.

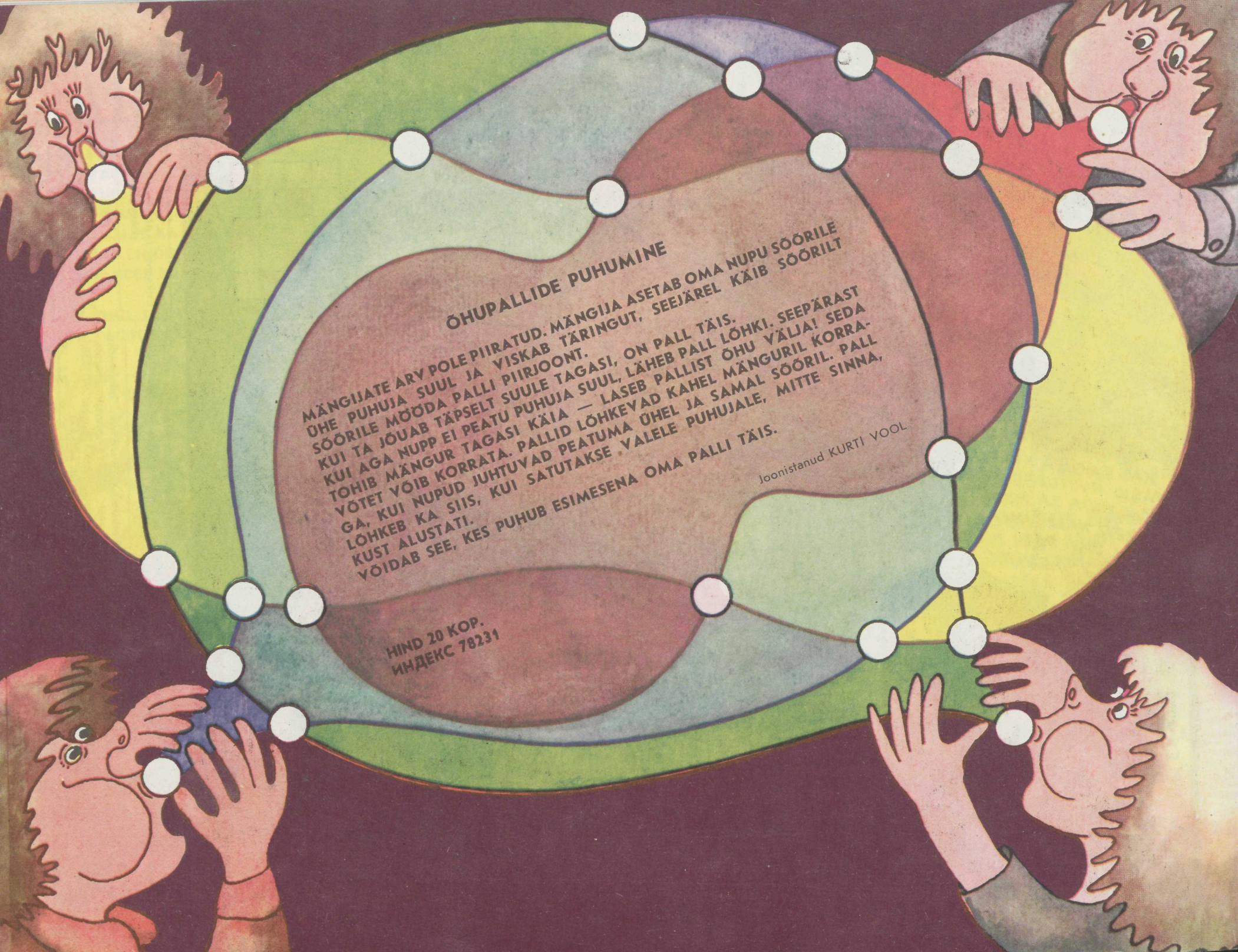
Kolleegium: E. Haamer, R. Järvi, E. Mardi, H. Mänd, H. Rattiste, V. Variksaar. Telefonid:
peatoimetaja E. Mardi 681-495, vastutav sekretär V. Variksaar 681-497, vanemtoimetaja
J. Rannap 681-497, kunstiline toimetaja A. Aare 681-400, toimetaja E. Allikmaa 681-538,
tehniline toimetaja A. Lill 681-496, sekretär-masinakirjutaja A. Kuuskemaa 681-400.

Laduda antud 31. 03. 1986. Trükkida antud 21. 04. 1986. Trükkiv 78 000. Ofsetpaber nr. 1.
60×90/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspoognaid 2,94. Tingvärivõtmiseid 8,0. MB-04065. Tellimise
nr. 1326. EKP Keskkomitee Kirjastuse trükkokoda, Tallinn 200 090, Pärnu mnt. 67-a.

Esikaanel JAAN TAMMSAARE joonistus
«Kevad on käes!»

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета
Пионерской организации Эстонской ССР «Тäheke»
(«Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один
раз в месяц. Типография Издательства ЦК КП
Эстонии, Таллин, 200090, Пярну маantee, 67-а.
Адрес редакции: ЭССР, Таллин, 200107, Пярну
маantee, 67-а. Цена 20 коп. Объем 2 печ. листа.
Тираж 78 000. Заказ 1326.

The illustration shows four children with spiky hair, one in each corner, holding a large, multi-colored ball. The ball is divided into several overlapping sections of color: green, blue, red, and yellow. A network of white dots is connected by thin lines, forming a pattern across the ball's surface. The text is written in Estonian and provides instructions for a game involving the ball.

ÕHUPALLIDE PUHUMINE

MÄNGIJATE ARV POLE PIIRATUD. MÄNGIJA ASETAB OMA NUPU SÖORILE ÜHE PУHУJA SUUL JA VISKAB TÄRINGUT, SEEJÄREL KÄIB SÖORILT SÖORILE MÖÖDA PALLI PIIRJOONT. KUI TA JÜUB TÄPSELT SUULE TAGASI, ON PALL TÄIS. KUI AGA NUPP EI PEATU PУHУJA SUUL, LÄHEB PALL LÖHKI. SEEPÄRAST TOHIB MÄNGUR TAGASI KÄIA — LASEB PALLIST ÖHU VÄLJA! SEDA VÖTET VÖIB KORRATA. PALLID LÖHKEVAD KAHEL MÄNGURIL KORRAGA, KUI NUPUD JUHTUVAD PEATUMA ÜHEL JA SAMAL SÖORIL. PALL LÖHKEB KA SIIS, KUI SATUTAKSE VALELE PУHУJALE, MITTE SINNA, KUST ALUSTATI.

Joonistanud KURTI VOOL

HIND 20 KOP.
ИНДЕКС 78231